

99-212-01/02

דיני משפחה, אוניברסיטת בר אילן סמסטר ב' תש"ע מועד א'

מרצה: פרופסור שחר ליפשיץ

מתרגלות: עו"ד אודליה דנוך-שלום ועו"ד יפעת פרנקנבורג

שיטת מבחן כל חומר עזר מותר בשימוש

משך המבחן שעתיים וחצי

מספר עמודים לא יעלה על שמונה עמודים כתיבה בצד אחד של העמוד

חיים יהודי אזרח ישראל (גרש מאורה ואב לילד בגיר בשם אפרים אשר נולד בנישואיו הראשונים) וריאד, רווקה אזרחית ישראל ממוצא ערבי – נוצרי, נישאים בנישואים אזרחיים בשנת 1990 בקפריסין ונרשמו כנישואים במרשם האוכלוסין. לאחר 5 שנים של נישואים ומשכשלו בהבאת ילדים לעולם בדרך טבעית, נפטרה חנין אחותה של ריאד שהייתה אם חד הורית. לפני מותה של חנין התחננה חנין בפני בני הזוג כי יטפלו בבנה תומר בן השנה. ואכן, חיים וריאד נשבעו שניהם הן בספר התנ"ך והן בעותק משולב של התנ"ך והברית החדשה כי יתייחסו לתומר כאילו היה שאר בשרם וכי עד למותם יטפלו שני בני הזוג בתומר כאילו היה בנם. עם זאת, תומר לעולם לא אומץ באופן רשמי ולא נרשם כילדם במרשם האוכלוסין.

לצורך פרנסת המשפחה הקים חיים עסק למכירת מוצרי פורנו. ריאד שחונכה חינוך נוצרי הדוק, הסתייגה מאד מעיסוקו של חיים והודיעה לו שוב ושוב שאינה מעוניינת בשום קשר לעסקיו הלא מוסריים. לפיכך, כל רווחיו של חיים מן העסק הגיעו לחשבון עסקי הרשום על שמו. במקביל לכך, פתחו השניים חשבון משותף וחיים מעביר לחשבון עסקי הרשום על שמו. במקביל לכך, כספים שמהם מתקיימת המשפחה. ריאד לעומתו לקחה בשנות חייו הראשונות של תומר אחריות כמעט בלעדית על גידולו של תומר. בשלב מסוים כאשר תומר החל ללכת לגן, ריאד בעידודו של חיים החלה ללכת בבקרים לחוגי אומנות. בשלב מסוים מורה של אחד החוגים טען כי היא בעלת כישרון עצום והציע לה ללכת ללימודי אומנות מסודרים בבצלאל. ריאד נענתה להצעתו ולימודיה מומנו על ידי חיים. בשנים שלאחר סיום הלימודים של ריאד הקרירה של בני הזוג התפתחה בכיוונים מנוגדים. עסקו של חיים הלך והדרדר ועל מנת לשקם אותו לקח חיים הלוואה גדולה ומשכן לצורך זאת את בית המגורים של הצדדים הרשום על שמו ושאותו ירש מאמו האהובה כשנה לאחר חתונת הצדדים. הבית שופץ במהלך הנישואים מרווחיו של חיים מעסק הפורנו. על השיפוצים ניצחה ריאד. לעומת אי הצלחתו של חיים, ריאד הצליחה מאד בפעילותה האומנותית. מוצרי האומנות שלה נמכרים במחירים גבוהים מאד. היא הרוויחה בחמש השנים שלאחר תום לימודיה סכומים גבוהים מאד שהופקדו בחשבונה הנפרד ומומחים צופים לה המשך קריירה מזהירה.

בשנת 2012 עזב חיים את ריאד ואת תומר, ועבר לגור בשכירות בדירה הסמוכה לדירתה של אפרת מזכירתו לשעבר. למעשה חיים היה מעוניין לעבור לגור בדירתה של אפרת עצמה אך מאחר שילידה הבגירים של אפרת המשרתים בצבא ישנים מדי פעם בבית, סרבה אפרת לאפשר לחיים להתגורר בביתה ועל כן הוסכם על ההסדר של שכירת הדירה הצמודה. מכל מקום, בתקופה הקשה שעברה על חיים, הוא בילה כמעט את כל אחרי הצהריים שלו ביחד עם אפרת. הם הרבו

לסעוד יחדיו לפחות פעמים בשבוע, אפרת ישנה בדירתו וחלקה את מיטתו ובנוסף לכך, הם יצאו לחופשות משותפות בארץ ובחול. כעבור שנתיים נפטר חיים מהתקף לב. בתקופה בה חיים התגררר בסמיכות לאפרת כאמור, חיים לא עבד ועל כן לא צבר זכויות וחובות נוספים מעבר לאילו שהיו לו בתקופה שקדמה לתקופת החיים עמה.

לאחר מותו של חיים מונה מנהל עזבון שגילה שלעסק הפורנו חובות לבנק לאומי, ששוים לאחר מכירת כל הנכסים השייכים לעסק, הגיע לשני מיליון ₪.

רכושו של חיים פרט לעסק הפורנו כלל את הדירה שירש מהוריו בשווי של מיליון ₪. דירה שכאמור שופצה במהלך הנישואים מהכנסות חיים וששועבדה על ידי חיים לבנק.

בנוסף לדירה המשועבדת חיים וריאד רכשו במהלך הנישואים קרקע שנרשמה על שם שניהם וששוויה בעת מותו של חיים היה חצי מיליון ₪.

בחשבון הבנק של ריאד שבו הופקדו הכנסותיה ממכירת ציוריה היו מצויים כשלושה מיליון ₪.

שניים וחצי מתוכם נצברו בתקופת החיים המשותפת של הצדדים וחצי מיליון לאחר הפרידה.

בנוסף לכך, ריאד חתמה על חוזה ייחודי עם חברת האומנים בע"מ המקנה לה משכורת שנתית של מיליון ₪ לתקופה של 15 שנים בתמורה לכך שתצייר שלושה ציורים בשנה. על פי ההסכם במידה שריאד לא תעביר את הציורים בזמן או שאיכותם ירד משמעותית שמורה הזכות לחברת האומנים לבטל את ההסכם.

בתקופת נישואיו לאורה, שרת חיים בצבא קבע (הוא נישא לאורה ביום שבו נכנס לשירות קבע והתגרש ביום שבו השתחרר). בהסכם הגירושים בין חיים לאורה אשר אושר בבית המשפט לענייני משפחה נקבע שכל צד יוותר בעלים של הרכוש הרשום על שמו. בנוסף לכך נקבע כי אורה תקבל את מחצית מקצבת הפרישה של חיים מן הצבא כמוזנות גרושה וכך אכן נהגו הצדדים כל ימי חייו של חיים. עם זאת, כאשר נישא חיים לריאד הוא כתב לשלטונות הצבא מכתב ובו בקש מהם כי לאחר מותו תועבר קצבת השארים המגיעה לבת זוגו לריאד. בנוסף בעת נישואיו הראשונים עשה חיים ביטוח חיים על סך של מיליון ₪ שאת הפוליסה בגינו המשיך לשלם גם בתקופת הנישואים עם ריאד ובסעיף המוטבים שבו כתב אורה ואפרים.

שאלה א': 85 נק'

אפרים אורה, אפרת, ריאד, תומר, ונציג הבנק פונים אליכם בבקשה לבירור זכויותיהם וחובותיהם הכספיים בעקבות מותו של חיים, חוו דעתכם?

שאלה ב': 15 נק'

כיצד תשתנה תשובתכם לשאלה א' אם התקיימו אחת משלוש החלופות הבאות (התייחסו לכל חלופה בנפרד כאילו רק חלופה זו ארעה ולא האחרות).

1. לפני מותו כתב חיים צוואה כשרה ובה כתב שכל רכושו יהיה לאפרת.
2. יומיים לאחר חתונתם ערכו חיים וריאד הסכם ובו כתבו כי כל צד יהא בעלים יחיד של הרכוש הרשום על שמו וכי איזון המשאבים לא יחול על יחסי הצדדים.
3. אפרים הקליט שיחה בינו לבין אביו בנוכחות אפרת שבו אמר אביו כי הוא ואפרת לא טרחו לעשות צוואה מאחר שברור להם שאיש לא יראה בהם ידועים בציבור.

בהצלחה

